

INFORMAČNÍ BULLETIN ČESKOSLOVENSKÉHO ÚSTAVU ZAHRANIČNÍHO

7/2001

31. červenec 2001

Vydává Československý ústav zahraniční, Karmelitská 25,
118 31 Praha 1 - telefon a fax 575 337 32, 575 337 34

1. cena pro českou poštovní známku

Každoročně je ve Vídni vyhlášována nejkrásnější poštovní známka světa. Této prestižní soutěže „Grand Prix de l'Exposition WIPA“ se pravidelně zúčastňují všechny poštovní správy, organizované ve Světové poštovní unii. Z nejkrásnějších vydání jednotlivých zemí volí vítěze porota, ve které zasedají vedle generálního ředitele Rakouské pošty a ředitele Rakouské státní tiskárny také uznávaní umělci a zástupci odborného filatelistického tisku.

Českou republiku v této soutěži v loňském roce zastupovala známka „Krajina s bažinou“ českého malíře a grafika Julia Mařáka v ryteckém přepisu mistra Václava Fajta z emise Umělecká díla na známkách. Porota vyhodnotila tuto známku jako nejkrásnější na světě. Je to ohromný úspěch české známkové tvorby. Zástupce České pošty náměstek generálního ředitele pro ekonomiku ing. Oldřich Čer-

noch, CSc. převzal v květnu ve Vídni pohár. (Na snímku Václav Fajt, autor vítězné známky).

Nutno dodat, že při minulém vyhodnocování nejkrásnější známky světa získala Česká republika ve stejné soutěži 2. místo za známku „Přadlena“ od Josefa Navrátila v ryteckém přepisu mistra Bedřicha Housy. Obě oceněné známky vytiskla Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s., technikou ocelotisku z plochých desek.

O ČSÚZ jednou větou ...

27. června 2001 - se uskutečnilo přátelské setkání předsedy ČSÚZ pana Jaromíra Šlápoty s laureáty Ceny Jana Masaryka navrženými Československým ústavem zahraničním. Přítomni byli pánové Albert Schönleber, čestný předseda Spolku pro obnovu České vesnice v Berlíně - Neuköllnu (Rixdorfu), Manfred Motel, výkonný předseda, manželky obou pánů, a za ČSÚZ dále pánové Rudolf Koval a Josef Kolínský. Pan Nathan K. Steiner s chotí se omluvili pro zaneprázdnění jinými setkáními v rámci Pražské židovské obce.
28. června 2001 - navštívila ČSÚZ šéfredaktorka magazínu Slovenské dotyky paní Naďa VOKUŠOVÁ se svým spolupracovníkem Vladimírem SKALSKÝM. S předsedou ČSÚZ panem Jaromírem Šlápotou a ředitelem Josefem Kolínským jednali o vzájemné spolupráci.
28. června 2001 - se předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota zúčastnil valné hromady Česko-izraelské smíšené obchodní komory.
1. července 2001 - byl v Praze zahájen již 29. kurs češtiny ČSÚZ pro krajany. Potrvá až do 25. července 2001.
2. července 2001 - se předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota zúčastnil recepce, kterou na počest státního svátku Běloruska uspořádal velvyslanec, J. E. pan Uladzimir BELSKI s chotí.
3. července 2001 - přijal předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota všechny účastníky kursu češtiny ČSÚZ. Po společném obědě je seznámil s historií a činností Československého ústavu zahraničního.
3. července 2001 - se předseda a ředitel ČSÚZ zúčastnili 5. schůze Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí.
7. července 2001 - navštívili předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota a ředitel ČSÚZ pan Josef Kolínský Folklorní festival v Rožnově pod Radhoštěm. Využili návštěvy k setkání s krajany z Chorvatska a USA a k jednání s krajany z Čechohradu na Ukrajině.

10. července 2001 - se několik členů představenstva ČSÚZ zúčastnilo v Galerii České pojišťovny v Praze zahájení výstavy „MALUJEME SVĚT“. Mladá fronta, a. s., v ní využila výtvarné práce dětí ze zemí Visegrádu (Maďarsko, Polsko, Slovensko a Česká republika) zasláných na Mezinárodní výstavu dětských výtvarných prací LIDICE.
13. července 2001 - přijal ředitel ČSÚZ krajany z Floridy, USA, pány Roberta J. Petříka a Barnyho Voříška, představitele krajského spolku Americký česko-slovenský kulturní klub v Miami. Pan Robert Petřík je současně honorárním konzulem Slovenské republiky pro stát Florida.
17. července 2001 - se předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota zúčastnil recepce, kterou na počest státního svátku své země uspořádal irácký Chargé d, Affaires a. i. pan Kanaan I. HUSSAIN.
18. července 2001 - zasedalo v Praze představenstvo Československého ústavu zahraničního.
23. července 2001 - předal místopředseda ČSÚZ pan Josef Vajce účastníkům kursu češtiny ČSÚZ účastnické diplomy. Stalo se tak při projížďce po řece Vltavě spojené se společnou večeří. Předání byl přítomen i ředitel ČSÚZ pan Josef Kolínský.
23. července 2001 - se předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota zúčastnil recepce, kterou na počest státního svátku své země uspořádal velvyslanec Egyptské arabské republiky, J. E. pan Abdel Rahman M. MOUSSA s chotí.
25. července 2001 - se v Československém ústavu zahraničním uskutečnila přátelská beseda na téma rusko-českých vztahů s J. E. panem Igorem Sergejevičem SAVOLSKÝM, velvyslancem Ruské federace v ČR.
30. července 2001 - odcestoval předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota a člen správního výboru ČSÚZ pan senátor MUDr. Milan Špaček do USA na konferenci SVU v Lincolnu ve státě Nebraska.

Událo se v České republice

- 19. června 2001 - do ČR přišlo prvních 56 miliardů marek (asi miliarda Kč) na odškodnění nuceně nasazených v Německu za druhé světové války.
- 19. června 2001 - předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Václav Klaus oslavil své 60. narozeniny.
- 19. června 2001 - prodejem Komerční banky budou 95 % bank v ČR vlastnit zahraniční majitelé. K tomuto dni drží 70 % všech bankovních aktiv. Informoval o tom na finanční konferenci člen bankovní rady ČNB Pavel Racoča.
- 20. června 2001 - letní čas bude v ČR až do roku 2006 začínat poslední neděli v březnu a končit poslední neděli v říjnu. Příslušné nařízení o tom schválila vláda.
- 20. června 2001 - ČR slíbila NATO speciální 120člennou rotu výsadkářů pro případnou mírovou operaci v Makedonii.
- 21. června 2001 - ČR jako první na světě začala klinicky ověřovat léčbu zeleného zákalu paprsky gamažoze. Podle docenta Vilibalda Vladyky z Nemocnice na Homolce se už lékařům tohoto ústavu podařilo úspěšně léčit 30 pacientů.
- 22. června 2001 - od tohoto dne si začali vybírat odškodné první z oprávněných obětí nacismu.
- 22. června 2001 - na ruzyňském letišti bylo zprovozněno druhé největší vícepodlažní parkoviště v Evropě. Má šest pater s 3026 parkovacími místy.
- 23. června 2001 - na mistrovství Evropy v triatlonu v Karlových Varech zvítězil Filip Ospalý jako vůbec první evropský individuální šampion. Na druhém místě skončil Španěl Rana a třetí Nizozemec Van der Linden. V družstvech byli Češi bronzoví.
- 25. června 2001 - vyšla zpráva, že česká ekonomika v prvním letošním čtvrtletí zaznamenala vzestup o 3,8 % a předstihuje tak nyní tempo růstu EU a USA.
- 25. června 2001 - francouzský ministr pro evropské záležitosti Pierre Moscovici na přednášce na Filozofické fakultě v Praze vyjádřil přesvědčení, že ČR se už jako plnoprávný člen Evropské unie zapojí v roce 2004 do příprav nové smlouvy o ještě užší evropské integraci.

- V noci z 24. na 25. června 2001 odstoupilo představenstvo akciové společnosti Vítkovice. Dozorčí rada jmenovala nové představenstvo. Vítkovice čekají na privatizaci. Podle ministra financí Rusnoka odstoupení představenstva nenaruší restrukturalizaci firmy.
- 26. června 2001 - poslanci Sněmovny podle očekávání definitivně schválili zákon o rozhlasovém a televizním vysílání. Přehlasovali tak veto prezidenta Havla, který se domnívá, že zákon ztěžuje vstup nových zájemců na mediální trh.
- 26. června 2001 - primátor Jan Kasl nezískal dostatečnou podporu členů městské rady pro návrh na vyhlášení veřejné sbírky na obnovu Karlova mostu. Sběrka se měla na území ČR konat od září do poloviny příštího roku, kdy měla být obnova zahájena.
- 28. června 2001 - vláda rozhodla, že 60procentní státní podíl v Komerční bance bude prodán za 40 miliard Kč francouzské Sociétés Générale. Prodej za tuto cenu považují odborníci za úspěch.
- 28. června 2001 - v pražském hotelu Intercontinental proběhl Česko-lucemburský den, na který přivedla lucemburská vicepremiérka Lydie Potferová téměř dvě desítky firem majících zájem v ČR investovat. O strategické partnerství s Vítkovicemi se například zajímá lucemburská společnost Arbed, třetí největší výrobce oceli na světě.
- 28. června 2001 - v Praze jednal irský ministr zahraničí Biran Cowen.
- 29. června 2001 - v transplantačním centru pražské FN Motol koncem června poprvé v ČR transplantovali dítěti ledvinu od živého dárce, v tomto případě jeho vlastní matky. Je to poprvé ve dvacetileté historii centra, kdy se takový zákrok provedl.
- 30. června 2001 - v Hradci Králové skončil sedmý ročník desetidenního mezinárodního festivalu Divadlo evropských regionů.
- 2. července 2001 - v Praze začaly fungovat obvodní úřady podle novely územního rozdělení na obvody. Je jich 16 a budou vykonávat státní správu, vydávat stavební povolení, živnostenské listy, občanské průkazy a vyřizovat sociální dávky státní podpory.
- 5. - 14. července 2001 - v Karlových Varech proběhl 36. ročník Mezinárodního filmového festivalu. Navštívily jej filmové hvězdy jako Nastasja Kinski nebo Ben Kingsley a režisér Emir Kosturica. Křišťálový glóbus získal francouzský snímek Amélie z Montmartru, cenu za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii si odnesl britský herec Ben Kingsley.

- 9. července 2001 - vláda jednomyslně schválila tzv. velký třesk, který má povzbudit hospodářský růst. Není ale ještě jasno, kde na to vezme peníze.
- 10. července 2001 - ČR navštívil portugalský prezident Jorge Sampaio s manželkou. S Václavem Havlem jednal o vstupu ČR do EU a o reformě institucí EU.
- 10. července 2001 - Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila zákon o vodovodech a kanalizacích a přiklonila se přitom k verzi, kterou navrhl Senát. Upravuje vztahy mezi zřizovateli vodovodů, jejich vlastníky, provozovateli a spotřebiteli. Zákon začne platit od 1. ledna 2002.
- 11. července 2001 - byly zveřejněny statistické údaje, podle nichž nezaměstnanost v ČR stagnuje, ale v červnu byla zaznamenána nejvyšší inflace od r. 1998 - 5,5 %.
- 12. července 2001 - Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila zákon o finanční kontrole ve veřejné správě, který je podmínkou vstupu ČR do Evropské unie. Cílem této finanční kontroly bude prověřování hospodárnosti a účelného výkonu veřejné správy.
- 12. července 2001 - na mistrovství Evropy dráhových cyklistů na brněnském velodromu získalo mistrovský titul ve stíhacím závodě mužů do 23 let družstvo ČR.
- 13. července 2001 - poprvé v dějinách Česka zamítla opozice vládě státní závěrečný účet za uplynulý rok. Ačkoliv toto zamítnutí neznamená pád vlády, bylo to vyjádření nedůvěry ve vládní schopnosti a varovný signál před přípravou rozpočtu na příští rok.
- Novým čs. velvyslancem ve Spojených státech amerických bude dosavadní náměstek ministra zahraničních věcí pan Martin Palouš.
- 16. července 2001 - vypukl spor kolem výzvy německé vlády, aby ČR odstavila JE Temelín. V jeho důsledku výrazně klesly akcie Českých energetických závodů.
- 16. července 2001 - začalo výběrové řízení na udělení licencí pro budování a provoz mobilních sítí třetí generace UMTS.
- 17. července 2001 - česká vláda odpověděla do Berlína, že neuvažuje o tom, že by neuvedla do provozu JE Temelín. ČR je schopna provozovat elektrárnu na úrovni těch nejvyšších standardů a zajistí všechny předpoklady týkající se bezpečnosti.

- HBL -

Co, kdy, kde ...

- Svaz Čechů v Republice Chorvatsko vydal v letošním roce první šestitematické řady s názvem České školství v Chorvatsku. První díl má název „České školy ve Velkých a Malých Zdencích“. Publikace je bohatě ilustrována fotodokumentací a má rozsah 77 stran. Vyšla v nákladu 500 výtisků.
- Jinou zajímavou krajaňskou publikací z Chorvatska z roku 2001 je soubor šesti povídek krajaňských autorů s názvem „Kouzelné střevíce“. Tato publikace vyšla v edici JARO, má rozsah 22 stran, je bohatě ilustrována Helenou Saboličovou - Záhorovou a vydalo jí nakladatelství Jednota v nákladu 500 výtisků. Otištěné povídky jsou nejúspěšnější ze dvou literárních konkurzů Dětského koutku k jeho 60. a 65. výročí.
- 5. května 2001 se konalo v Šumperku setkání krajanů a přátel Sdružení Čechů z Volyně.
- 5. května 2001 uspořádaly Klub přátel T. G. Masaryka a Milana R. Štefánika a regionální organizace Českého spolku na Slovensku v Martině vzpomínkové shromáždění k uctění památky 82. výročí smrti Milana Rastislava Štefánika.
- 6. května 2001 se vídeňští menšináři zúčastnili vzpomínkového shromáždění k 56. výročí osvobození Mauthausenu spojeneckými vojsky. Na shromáždění bylo přítomno přes 7 tisíc osob. Delegace Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku uctila, jako každým rokem, památku nacisty umučených příslušníků české menšiny, československých obětí nacismu i ostatních bojovníků.
- Krajaňská taneční skupina SEDMIKRÁSKY České besedy v Jazveníku v Chorvatsku oslavila 25 let svého působení. Patronát nad oslavou měl Svaz Čechů v RCH.
- Dne 3. června 2001 se konala v chorvatském Daruvaru PŘEHLÍDKA ČESKÝCH DECHOVK. Vystoupily zde dechové hudby z Brestova, Hercegovce, Mezaruče, Daruvaru, Dolan, Dolních Střežan, Ivanova Sela a z Končenic. Jako host zde vystoupil Dechový orchestr Sboru dobrovolných hasičů z Lysé nad Labem a místní Městská dechová hudba Petrinja.
- 23. června 2001 položil Akademický spolek ve Vídni pod vedením svého starosty Dipl. ing. Oty Češky věnec u desky Dr. Jiljího Jahna na vzpomínku 60. výročí uzavření českých škol ve Vídni nacistickými úřady na počátku července 1941.

- 5. července 2001 ve věku 96 let zemřela v Buenos Aires v Argentině pěvkyně Růžena HOŘÁKOVÁ - FIRKUŠNÁ, bývalá sólistka pražského Národního divadla. Jako jediná Češka v historii získala v argentinské metropoli v roce 1948 trvalé angažmá v tanním světově proslulém divadle Teatro Colón. Během své umělecké kariéry nastudovala 128 operních rolí a nespočet koncertních písní.

Zasedal správní výbor Československého ústavu zahraničního

Dne 20. června 2001 zasedal v Praze správní výbor Československého ústavu zahraničního. Podle stanov správní výbor řídí činnost ČSÚZ v období mezi valnými hromadami. Schází se čtyřikrát do roka. Jeho úkolem je projednávat a schvalovat zprávy o činnosti a kromě dalších úkolů vysílá delegace do zahraničí, přijímá návštěvy ze zahraničí a vůbec vytváří podmínky pro činnost občanského sdružení.

Toto zasedání provedlo kontrolu plnění úkolů ze zasedání správního výboru, které se konalo 20. března. Ředitel ČSÚZ Josef Kolínský informoval volený orgán, že dva přijaté úkoly byly beze zbytku splněny: 1) novelizované stanovy, které byly schváleny 19. dubna 2001 na konferenci ČSÚZ, byly zaregistrovány na civilní správě Ministerstva vnitra ČR, 2) za I. pololetí bylo již realizováno celkem šest projektů péče a spolupráce s krajany v celkové hodnotě přes 200 tisíc Kč. Přitom řada dalších projektů je realizována průběžně (vydávání Informačního bulletinu ČSÚZ a bulletinu O čem píše krajanský tisk) a další jsou rozpracované. Nejbližší k realizaci je projekt s názvem Kurs češtiny ČSÚZ pro krajany.

V pravidelném bloku s názvem Informace o aktuálních úkolech seznámil předseda ČSÚZ Jaromír Šlápota přítomné členy a kandidáty správního výboru s řadou důležitých skutečností, které odrážejí nebo naplňují činnost občanského sdružení. Významná mezi nimi je realizace pracovní cesty dvoučlenné delegace ČSÚZ do USA na odbornou konferenci SVU do hl. města Lincolnu ve státě Nebraska. Delegace také shlédne jeden z největších krajanských festivalů ve městě Wilber.

Předseda dále informoval, že na Rožnovské slavnosti 2001 v Rožnově pod Radhoštěm se setká s krajaný z několika zemí. Konkrétní jednání bude mít s krajaný z Ukrajiny. Předtím ovšem přijme všechny účastníky kursu češtiny ČSÚZ. Informoval i o důležitých personálních otázkách.

Samostatným bodem jednání byla zpráva o současném stavu rozpracování projektu s názvem Busta T. G. Masaryka v Užhorodě. Předsedu ČSÚZ doplnil místopředseda pan Josef Vajce, který v této záležitosti krátce Užhorod navštívil ve dnech 18. - 19. června 2001.

Ke dni konání zasedání měl Československý ústav zahraniční 184 individuálních a 41 kolektivních členů.

- JK -

Rada černobylských krajanů informuje ...

1. Celostátní setkání černobylských krajanů k 10. výročí jejich návratu do historické vlasti se uskuteční 22. září 2001 v Jaroměři - Josefově. Nad touto akcí převzal záštitu prezident ČR Václav Havel.

Z důvodu omezené kapacity historické budovy Důstojnické besedy pevnosti Josefov, kde proběhne setkání, jsme nuceni přistoupit k regulaci počtu účastníků.

Formuláře závazných přihlášek budou distribuovány přes důvěrníky Rady černobylských krajanů v lokalitách usídlení krajanů na konci června 2001. Ubytování (hradí sami účastníci) bude zajištěno v Jaroměři a okolí.

Předpokládaný program akcí v sobotu 22. 9. 2001:

10.00 - 14.00 - prezentace účastníků, ubytování, exkurze

15.00 - 16.00 - ekumenická bohoslužba k uctění památky krajanů, kteří padli v boji za svobodu a stali se oběťmi totalitních režimů a černobylské katastrofy

16.00 - 16.30 - slavnostní pochod městem

17.00 - 18.30 - zahájení 1. celostátního setkání černobylských krajanů, uvítání a představování hostů, diskusní panel, kulturní program

18.30 - 20.00 - společná večeře

od 20.00 - volná zábava s tancem

Celostátnímu setkání bude předcházet vědecko-praktická konference o integraci krajanů z bývalého SSSR v České republice. Zahájení konference v pátek 21. 9. 2001 s pokračováním v sobotu 22. 9. 2001. Aktivní účastníci (přednášející na konferenci) obdrží jmenovité pozvánky.

Počet hostů konference je regulován (také z kapacitních důvodů) pozvánkami, které si můžete vyžádat do 15. 7. 2001 u předsedy Rady černobylyských krajanů na adrese: doc. Boris Iljuk, Masarykovo nám. 1, 551 02 Jaroměř - Josefov.

Veškerou informaci poskytneme na tel.: 0442/810471, 0607 841327 a také E-mailem: *boris.iljuk@uhk.cz*

Organizátoři akce, a to Rada černobylyských krajanů, město Jaroměř a Univerzita Hradec Králové se těší na setkání s Vámi.

*Doc. Boris Iljuk,
předseda Rady černobylyských krajanů*

Zpravodaj Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

Převzali jsme z domácího tisku

Předseda Poslanecké sněmovny o krajanech

(V dubnu 2001 navštívil Václav Klaus oficiálně v čele poslanecké delegace Chorvatsko)

Během přijetí představitelů české menšiny v rezidenci velvyslanectví České republiky v Záhřebu poskytl předseda parlamentu ČR Václav Klaus interview také našemu týdeníku.

Jak vnímáte národnostní menšiny vůbec a jak českou menšinu v Chorvatsku?

Národnostní menšiny jsou realitou ve světě, všude na světě. U nás jako kdekoliv jinde.

Přiznám se, že jsem o české menšině v Chorvatsku hodně nevěděl. Teprve při této své návštěvě jsem pochopil, jak je velká, jak je silná, jak je fungující, jak je organizovaná, co všechno dělá. Mám z toho moc hezký pocit.

Jako příslušníci národnostní menšiny jsme se setkávali i s vnímáním menšiny jako zátěží. Jsou takovéto projevy v české politice?

V české politice dnes tento problém opravdu není. Polská menšina je soustředěná do okresů na severní Moravě, slovenská menšina je velmi, velmi roztroušená v České republice. To je dobrovolné zvolení žít v České republice a do jisté míry veliká asimilace s českou komunitou. Takže slovenský živel já v České republice nevidím.

Moje manželka je Slovenka. Vždycky bude hrdě psát národnost slovenská do svých základních dokumentů, ale kdybych se jí zeptal, jestli je příslušnicí slovenské menšiny v České republice, myslím, že by odpověděla, že nikoli, že se tak necítí.

Jaký máte tedy názor na to, když my v Chorvatsku říkáme i po uplynutí 200 let, že jsme Češi?

Mně se to zdá obdivuhodné, nesmírně to oceňuji. Myslím, že je to úplný malý zázrak, že se něco takového stalo a myslím, že to muselo udělat pár lidí, kteří o to usilují, kteří se nevzdávají, kteří tomu věnují veškerý svůj čas. Já vím, že takovéhle věci nepadají zadarmo z nebe. Je to vždycky výsledek aktivity několika jednotlivců.

Považujete národnostní menšinu za přínos pro vztahy mezi dvěma státy?

Jistěže. Pro mě je to určitě přínos a velmi si toho vážím.

V Chorvatsku nejste poprvé. Jak došlo k tomu, že jste dnes přijal představitele českých spolků, škol a institucí v Chorvatsku? Co vás k tomu podnítilo?

Poprvé jsem zde byl v roce 1981 na dovolené na ostrůvku Murter. To jsem se se žádnou českou komunitou nesetkal a nebyla pro to žádná příležitost.

Pak jsem zde byl asi 24 hodin před pěti lety v březnu roku 1996. To byla na výsost politická návštěva a nebyla pro to ani na chvíli příležitost, ani chvilka času. Dneska je sice dvoudenní, krátká, ale o kousek normálnější návštěva, a proto také není divu, že jsem se s českou komunitou dnes setkal.

*V. Bartošová, foto V. Daňková
přetištěno z časopisu Jednota*

České listy č. 6/2001

Kardinál, který se nesměl vrátit do vlasti

Příběh JOSEFA BERANA, arcibiskupa, který se stal mostem mezi církví a národem

LEGENDÁRNÍ PŘÍBĚHY minulého století

JOSEF KARDINÁL BERAN

29. 12. 1888 - 17. 5. 1969

Kněz, který se zasloužil
o překonání dávných
dějinných napětí
a předsudků

Prošel nacistickým koncentrákem, stalinským vězněním a exilem. Statečný arcibiskup Beran pro věrnost církvi i národu protrpěl na vlastní kůži všechny velké kříže českého osudu ve dvacátém století.

Tomáš Halík

Pontifex, starý latinský titul pro papeže a biskupy, znamená „stavitel mostů“. Málokomu patří tento titul takovým právem jako Josefu Beranovi, pražskému arcibiskupovi, který se svým „husitským národem“ věrně nesl všechny rány dějinného osudu a přispěl tak k uzdravení bolestných jizev dávné minulosti a překonání nepřátelství a předsudků mezi dvěma liniemi tradic českého národa.

Narodil se v Plzni 29. prosince 1888 jako syn učitele. Po maturitě odjel studovat bohosloví do Říma a tam byl také vysvěcen na kněze. Po návratu do vlasti byl pět let kaplanem, nejprve v Chýších na Zlúticku a pak na okraji Prahy, na Proseku a v Michli. Později se stal profesorem pedagogiky a ředitelem na praž-

Kardinál Beran v mládí (vlevo) a v letech 1930-1931

ském učitelském ústavu. Získal doktorát Karlovy univerzity, přednášel bohoslovím a od roku 1932 byl rektorem kněžského semináře v Praze-Dejvicích.

Za hejdrichiády byl zatčen gestapem a uvězněn. Prošel pankráckou věznicí, Terezínem a koncentračním táborem v Dachau. Pravděpodobně ve zkušenostech z koncentráku tkvějí kořeny pozdějších Beranových snah překročit hranice „katolického ghetta“, jeho sympatie k Sokolu a řadě demokratických a vlasteneckých organizací, k nimž si čeští katolíci většinou uchovávali odstup pro jejich „masarykovského ducha“.

Máme i malé kardinály

V říjnu 1946 mu papežský nuncius Ritter oznámí, že ho Pius XII. jmenoval pražským arcibiskupem. Monsignore Beran se zmůže na jedinou námitku: „A nebude vadit, že jsem malé postavy?“ Když ho nuncius ujistil, že i v Římě mají malé biskupy a kardinály, Beran přijímá. Pro svou malou výšku trpěl komplexy od

dětství. V jeho povaze se jemná ohe-
duplnost a dětsky upřímná zbožnost
mísila s typicky „beranskou“ ne-
ústupností: „Raději bych se dal roz-
krájet, než abych ustoupil ze svých
zásad.“ Jeho blízcí věděli, že dokáže
debatu ukončit rázným slovem: „Be-
ran Josef – a dost!“

Biskupské svěcení se konalo 8.
prosince 1946. V následujících měsí-
cích směřuje okleštěná poválečná
československá demokracie k tra-
gickému konci. V době komunistic-
kého puče arcibiskup důrazně vyzý-
vá prohlášením v novinách k respek-
tování právního řádu. Brzy dochází
ke konfliktu s novou mocí. První ko-
munistický prezident Klement Gott-
wald k překvapení mnohých trvá na
tom, aby po jeho zvolení sloužil arcib-
iskup pražský za jeho přítomnosti
v katedrále sv. Víta slavnostmi Te De-
um. Beran neodmítne, avšak na au-
dienci následujícího dne a v píse-
mném prohlášení důrazně připome-
ne povinnost prezidenta respektovat
náboženskou svobodu a posláni círke-
ve „krát zlo, padni komu padni“.

Toto posláni bral arcibiskup váž-
ně. Opakovaně protestoval, když ko-
munistická vláda začala systematic-
ky likvidovat všechny projevy du-
chovní svobody a znásilňovat církev.
Energicky se postavil proti kolabo-
rantům v církevních řadách včetně
ministra Plojgara. V březnu 1949 vy-
pracovali komunisté tzv. Karlovar-
ský program, který doporučil mj.
úplnou izolaci českých katolíků od
Vatikánu, zřízení kolaborantské ná-
rodní katolické církve, likvidaci ře-
holí či zkorumpování a rozdělení du-
chovenstva. Stalinisté chtěli využít
staré protiklerikální tradice a usku-
tečnit v Československu experiment
totální ateizace společnosti. „Roz-
poutáme husitské tradice našeho li-
du,“ hrozil ministr Kopecký. Komu-
nisté v samotné existenci církve
správně viděli překážku své snahy
totálně zmanipulovat nejen veřejný
a politický, ale i kulturní a duchovní
život společnosti.

Konference československých
biskupů schválila v červnu 1949
pastýřský list s názvem Hlas bisku-
pů a ordinářů věřícím v hodinu vel-
ké zkoušky, který pojmenoval
všechna dosavadní bezpráví a vyz-
val věřící k statečnosti i v dobách
nadházejícího pronásledování. Za-
čaly razie na faráři po celé zemi.
V neděli 19. června byla arcibisku-
pova promluva v katedrále pteruše-
na provokatéry a po ní již v Arcibis-
kupském paláci čekala policie, kte-
rá Beranovi oznámila, že ho nyní
bude na každém kroku „chránit
před hněvem pracujícího lidu“.

Tím začala nová kapitola v Be-
ranově životě - čtrnáct let domácího
vězení a internace na různých mís-
tech republiky, někdy o samotě, jin-
dy s ostatními biskupy. Komunistic-
ký režim si nikdy nedovolil postavit
populárního arcibiskupa před soud –
pravděpodobně zde sehrála určitou
roli světová reakce na popravu Mila-
dy Horákové – ale o to tvrdší byly
rozsudky nad ostatními církevními
představiteli včetně Beranových nej-
blížešších spolupracovníků.

Když se vyčerpal nejhorší stalin-
ský teror, nastal pro režim problém
„kam s ním“. Starostem režimu vy-
šla paradoxně vstříc tehdejší opatrná
východní politika Vatikánu, která
vystředala nekompromisní kurs Pia
XII. Pavel VI. jmenoval v lednu
1965 internovaného arcibiskupa kar-
dinálem a režim mu povolil odletět
do Říma – avšak s podmínkou, že se
už nebude smět vrátit domů. Začala
poslední etapa Beranova života –
exil.

Exulant

Ještě v roce 1965 se kardinál Beran
účastnil posledního zasedání 2. vatí-
kánského koncilu. Při dramatickém
projednávání klíčového dokumentu
koncilu o náboženské svobodě vy-
stoupil na jeho podporu – a velmi se
zasloužil o jeho schválení – s památ-
ným projevem, v němž připomenul
škody, které českému národu a církvě

vi způsobilo upálení mistra Jana Husa a násilná rekatolizace v 17. století. Byl to historický krok k novému přístupu katolíků k Husovi a českým dějinám.

V exilových letech mnoho cestoval, navštívil i krajanské komunity v USA a mnohokrát oslovil svůj národ na vlnách vatikánského rozhlasu. Když sovětská okupace zmařila naději na návrat, které přineslo pražské jaro 1968, projevila se u něj naplno zhoubná choroba. Ani osmdesátiletému umírajícímu arcibis-

kupovi nebylo dopřáno naplnit touhu po domově.

Zemřel 17. května 1969. Dvě minuty po jeho skonu přijel k jeho úmrtnímu lůžku v římské koleji Nepomuceum papež Pavel VI. Jeho rozhodnutím byl český kardinál pohřben mezi papeži v kryptě svatopeetrské baziliky. V dubnu 1998 byl oficiálně zahájen proces Beranova blahořečení. ●

Autor je profesor sociologie UK a prezident České křesťanské akademie

Úterý 26. června 2001 **LIDOVÉ NOVINY**

Převzali jsme z krajanského tisku

Miloš Zeman: Národnostní menšiny jsou kulturním přínosem

(Ve dnech 6. - 8. června vykonal předseda vlády ČR oficiální návštěvu Republiky Chorvatsko)

Během roku navštívil Chorvatsko prezident Václav Havel, po něm předseda Parlamentu Václav Klaus. Oba přijali představitele české menšiny, nyní jste dal k takovému setkání příležitost také vy. Co učinilo cesty do Chorvatska pro české politiky průchodnější než dosud?

Především, mám-li být zcela upřímný, upřímnost je mojí nebezpečnou vlastností, pád autoritativního Tudmanova režimu. Chorvatsko bylo, podle mého názoru, před několika lety v podobné situaci jako Slovensko v době, kdy tam vládl Vladimír Mečiar. To znamená, že jestliže máte autoritativní respektive autokratický režim, zpomaluje to váš vstup do EU, zpomaluje to váš vstup do NATO. Jestliže máte demokratický režim, tak to tento vstup naopak urychluje a já bych chtěl vysoce ocenit práci, kterou vykonali jak prezident Mešič, tak premiér Račan právě na cestě demokratizace vaší země, i když si uvědomuji, že to byl nesnadný a nebezpečný úkol.

Česká vláda podporuje českou menšinu v Chorvatsku: V roce 1991 bylo před válečným nebezpečím uchýleno do bezpečí České republiky na 1500 dětí z Daruvarska bez ohledu na národnostní příslušnost. V současné době podporuje česká vláda finančně obnovu Českých domů a českých škol. Vzhledem k tomu, že jsou požadavky na životní úroveň každým dnem vyšší, potřeba úprav bude trvalá. Bude finanční podpora české vlády pro krajany v Chorvatsku i v dalších letech?

Samozřejmě že ano, jak v Chorvatsku, tak i pro další krajanské komunity. Já jsem byl nedávno v Rumunsku, kde je rovněž silná česká menšina, a snažíme se tam pomoci některým horským obcím například tím, že jsme jim koupili traktor s radlicí na odhrnování sněhu. Jsou to samozřejmě maličkosti. Některé věci jsou vážnější. Naši američtí krajané mají v New Yorku národní dům a jeho rekonstrukce bude finančně značně náročná. Ale jak vidíte, snažíme se podle svých možností pomáhat všem našim krajanským komunitám.

Pokud jde konkrétně o Chorvatsko, mluvili jsme dnes o tom, že bychom se snažili přispět k dalšímu rozvoji České besedy (Záhřeb - pozn. a.) tím, že bychom zde vybudovali české centrum. Myslím, že to bude ta konkrétní pomoc, samozřejmě kromě jiných forem.

Poněvadž na světě nic není zadarmo, jaký užitek vyplývá z této pomoci pro Českou republiku?

Proč chcete všechno měřit ziskem?

Krajané jsou v podstatě jakýmiisi neformálními vyslanci nebo velvyslanci české kultury a české mentality v zahraničí a vy víte dobře, že takoví neformální velvyslanci odvedou mnoho práce, která pak zlepší postoj většinového obyvatelstva dané země k České republice. Čili, já bych ten užitek rozhodně neměřil penězi, ale právě kulturním přínosem.

Měl jste o naší menšině nějaké představy?

Měl jsem samozřejmě informace, které si vždycky od našeho ministerstva zahraničí, respektive od našeho velvyslance vyžadují. Pan velvyslanec mi poskytl velmi rozsáhlé, podrobné a dobré informace o české menšině včetně jejího regionálního rozmístění, takže doufám, až tady budu příště, podívám se i do Daruvaru, nejenom do České besedy (Záhřeb - pozn. aut.)

Jak vnímáte českou národnostní menšinu v Chorvatsku?

Především obdivuji její soudržnost. Řekl jsem již v závěrečném projevu, že se mě velmi líbila vaše krásná čeština, a že bych doporučil redaktorům veřejněprávní České televize, aby se jezdili učit k naší menšině v Chorvatsku, jak se správně mluví česky.

Jaká je podle vás budoucnost národnostních menšin v Evropě?

Já si myslím, že menšiny jsou oživujícím prvkem a vždy jsem byl proti asimilaci, vždy jsem byl proti teorii, které se v Americe říká „tavící kotlík“, protože si myslím, že místo unifikované a jednorozměrné kultury je základní hodnotou evropské kultury diverzita tedy různorodost. A z toho vyplývá, že menšina je vlastně něco, co přináší novou knihu do knihovny, nové jídlo na jídelní lístek, a protože nemám rád čtenáře jedné knihy a jedlíky jediného jídla, myslím si, že menšiny v tomto smyslu sehrávají velmi pozitivní roli a to bez ohledu na jejich početnost.

S jakými dojmy odjedete?

Vzhledem k tomu, že tady budu ještě dva dny a potom jedu na inspekci k našim jednotkám v Kosovu a v Bosně, nechtěl bych předjímat: Jsem v Záhřebu podruhé. Poprvé jsem tady byl na sklonku roku 1998, když jsem se mimo jiné setkal s dnešním premiérem Račanem, který byl tehdy předsedou opoziční sociálně demokratické strany.

Můj první dojem po dnešních jednáních je ten, že jste učinili obrovský pokrok, vyvedli jste zemi z izolace. Chtěl bych vám k tomu blahopřát.

Česká republika patří do první skupiny zemí, které se připravují na vstup do EU. Čeho by se mělo Chorvatsko vyvarovat na této cestě?

Chorvatsko by se mělo vyvarovat pastí, do nichž zapadla Česká republika: do pastí kupónové privatizace, to jste tady také částečně zaváděli, a pastí tunelování. Mimochodem, tento termín se vyskytuje jak v České republice, tak v Chorvatsku, a znamená privatizační podvody.

Nelze budovat kapitalismus bez kapitálu. Měli byste se více otevřít zahraničním investicím, zdokonalit právní řád, neúprosně bojovat proti ekonomické kriminalitě a mafiím. My sami provádíme nyní akci „Čistě ruce“ po vzoru Itálie a teprve nyní po dvouleté tvrdé práci dosahujeme prvních úspěchů. Co se týče vztahu k EU, je vždy dobré, když přebíráme normy komunitárního, tedy evropského práva, protože v zemích, kde dlouhá léta byl totalitní režim, pomasla právní kultura a to, že můžeme převzít některé evropské normy, vlastně urychluje kultivaci našeho právního prostředí.

Před delší dobou pobývala v Daruvaru delegace Senátu České republiky a hovořilo se o přípravě „krajanského zákona“. V jakém je to stadiu?

Senát je druhá komora našeho Parlamentu. Víme, že vy jste svůj Senát nedávno zrušili. Já samozřejmě nevím, co senátoři slibovali, ale každý slib se má plnit. Senát má zákonodárnou iniciativu, obraťte se na senátory, kteří vám tento zákon slibovali, a pokud ho skutečně předloží, já jako předseda vlády, ale i jako poslanec a člen dolní komory, ho velice rád podpořím.

Co byste vzkázal našim krajanům?

Chtěl bych jim především popřát, aby nikdy nezapomínali na českou kulturu, protože - bez jakéhokoliv nacionalismu - je to jedna z nejhlubších a nekrásnějších evropských kultur. Já jsem si to znovu uvědomil, když jsem zde otevíral výstavu Seifertovi, který je nejenom nositelem Nobelovy ceny za literaturu, ale především českým národním básníkem. Chtěl bych je poprosit, aby česká menšina byla mostem mezi oběma republikami, protože nikdo jiný nedokáže splnit roli mostu tak dobře, jak to může dokázat právě česká menšina.

Věra Bartošová

tři poslední otázky položila Lenka Laličová Rádio Daruvar

Jednota 16. 6. 2001

Úryvek z knihy

*Jan Filípek: Odlesky dějin československého exilu
(vydáno v Praze v roce 1999 vlastním nákladem autora)
III. část: str. 59 - 64*

Několik „pozdě hnanych bychů“

Při pohledu nazpět vše nasvědčuje tomu, že úspěch nebyl jen prostou rovnici osobních kvalit a jejich použití cestou tvrdé práce. Záleželo také na tom, ve které zemi emigrant přistál, koho tam potkal, kdy a kde. Čili i na docela obyčejném štěstí. V této věci hrály svou důležitou roli nejrůznější české zahraniční organizace. Nejrozšířenější, nejstarší a nejznámější byl SOKOL, který byl takřka všude. V Londýně i Paříži, v New Yorku i Chicagu, v Melbourne i Kapském městě, v Baltimoru i St. Louis.

Sokolská organizace nebyla jen adresa, ale vždy také kus domova. Osoby, se kterými se člověk domluvil ve své mateřštině a vždycky a především srdečně a velkorysě přijetí. Tady nepřestala existovat možná plebejská, ale zcela jistě demokratická tradice českého národa. Tady bylo k dispozici české jídlo, hrála česká hudba, tady existovala společnost, kde se scházeli staří přátelé a navazovala nová přátelství. Zde bylo místo, kde člověk měl k dispozici široký výběr nejrůznějších informací. Tady se přistěhovalec dozvěděl, kde se přijímá do práce a jaké pracovní vyhlídky má ve své profesi, kde najmout

byt a za kolik, kde najít další místní Čechoslováky, kam jít koupit auto, jak získat řidičský průkaz. Nikde jinde než v Sokole nebylo pro emigranta s žádnou anebo jen mizernou znalostí „terénu“ možno získat nepřeberné množství informací - a zadarmo. Tady dostával podněty, tady se mu dostalo morální podpory v okamžicích deprese a nejistoty.

Existovaly samozřejmě i jiné organizace a instituce, kam se uprchlík obracel o pomoc. Rotary International, nejrůznější církve, a dokonce (v Československu bývalé) politické strany, například sociální demokracie opřená o celou mezinárodní síť sesterských stran. V některých případech, ale rozhodně nikoli u většiny, sehráli svou pozitivní roli bývalí obchodní partneři a jejich společnosti. Tohle všechno přispívalo k procesu asimilace do nového prostředí, k možnosti a snaze v něm obstát. Stejně tak ne vždy a ne všude se žádosti o pomoc, radu a porozumění setkávaly s pozitivním ohlasem. Nakonec je nutno dodat, že všechny rady, pomoc a práce, všechna neocenitelná snaha a dobrá vůle stovek lidí a organizací, které pomoc poskytly - byly naprostou většinou přistěhovalců totálně zapomenuty v okamžiku, kdy už je emigrant nepotřeboval. A pouhé myšlenky zapadlé v minulosti.

Co vlastně jsme měli všichni společného od okamžiku, kdy jsme ve společném zájmu, strachu či snaze překročili hranici? Co zůstalo z onoho hluboce pociťovaného a skromně oslavovaného úspěchu?

Všem nám byla společná starost o osud svých blízkých, přátel, sousedů, - těch, kdo nechtěli či nemohli odejít z nově zřizovaného ráje pracujícího člověka. Starost o osud těch, kteří to zkusili, ale neuspěli a skončili ve vězeních a pracovních táborech. Všichni jsme také sdíleli společnou víru, že „příští jaro“ (a od roku 1948 vždy přicházelo nějaké jaro) se sejdem v osvobozeném Československu. Očekávali jsme a doufali v nový světový konflikt, v jehož důsledcích se republika zase stane sama sebou. Tak jak se to stalo roku 1918 a roku 1945. Ukázalo se, že jsme světu a cyklu jeho historie ani za mák neporozuměli.

Přítel, který byl profesorem sociologie na jedné z významných univerzit na východním pobřeží USA, mi vyprávěl následující:

Samozřejmě, že jsem věřil, že se vrátíme domů do roka, anebo během několika málo let. Jako většina z nás, dělal jsem pro to tolik, kolik jsem mohl. Organizoval jsem přechody dalších osob z Čech, v tom jsme byli dost úspěšní, stejně tak, jako v podpoře existujících elementů odporu v zemi. Věřili jsme a očekávali válku mezi Sovětským svazem a Amerikou, a zcela bezpochybně jsme očekávali, že taková válka povede k osvobození Československa a dalších zemí zkomunizované Evropy. Někdy roku 1950 jsem se setkal s mladým profe-

sorem z Coloradské univerzity a na jeho naléhání si přečetl publikace jako SMYTHE REPORT, vydaný americkou vládou už roku 1945 (Smythe Report on Atomic Energy). Na jeho naléhání jsem se dostal i ke knize Vernona Bradleyho *Není kam se schovat* (No Place to Hide). Už v průběhu četby jsem si uvědomil jedno: další válka, a zvláště válka s použitím nukleárních zbraní, nepředstavovala pro Československo ani řešení, ani příležitost. Především nepředstavovala žádné řešení kteréhokoli světového problému. A uvědomil jsem si, že podobná válka se nedá očekávat, že je vlastně nemožná. Že by po podobné válce už nebylo v Československu nejen co, ale hlavně KOHO, osvobodovat. Tehdy jsem si uvědomil, že náš exil bude dlouhý, ne-li doživotní. A že s návratem do Československa se prostě nedá počítat. A teprve tehdy jsem se dokázal zaměřit na vybudování nové existence v nových podmínkách. Spíše než na naději na „příští jaro“ a možnost vrátit se jako svobodný člověk do svobodného Československa svobodných lidí ...

Právnícké okénko

Právní úprava reklamy v České republice

Tak jako všude, i v České republice jsou vynakládány značné prostředky na reklamu. S reklamou se setkáváme na každém kroku. Jsou i případy, kdy důsledky reklam řešil soud.

Obecně je zakázána klamavá reklama, která je považována za jednu z forem nekalé soutěže. Za klamavou reklamu se považuje šíření údajů o vlastním nebo cizím podniku, jeho výrobcích či výkonech, které je způsobilé vyvolat klamnou představu a sjednat tím vlastnímu nebo cizímu podniku v hospodářské soutěži prospěch na úkor jiných soutěžitelů či spotřebitelů.

Nezáleží přitom na tom, zda se údaje šíří mluveným nebo psaným slovem, tiskem, vyobrazením, fotografií, rozhlasem, televizí či jiným sdělovacím prostředkem. Klamavým je i údaj, který je sice sám o sobě pravdivý, ale jestliže vzhledem k okolnostem a v souvislostech, za kterých byl učiněn, může uvést v omyl.

Od 1. ledna 2001 je přípustná i srovnávací reklama, která dříve možná nebyla. V reklamě se proto dosud výrobky srovnávaly s „běžným, obvykle používaným, atd.“ výrobkem. Nyní je srovnávací reklama přípustná, pokud není klamavá, pokud srovnává jen zboží nebo služby uspokojující stejné potřeby nebo

určené ke stejnému účelu. Je třeba, aby srovnávací reklama objektivně srovnávala jen takové znaky daného zboží nebo služeb, které jsou pro ně podstatné, relevantní, ověřitelné a reprezentativní. Zpravidla musí být srovnání ve více znacích, mezi něž může patřit i cena. Jen výjimečně lze připustit srovnání v jediném znaku za předpokladu, že splňuje takové srovnání v plné míře dané podmínky.

Srovnávací reklama nesmí vést k vyvolání nebezpečí záměny na trhu mezi tím, jehož výrobky nebo služby reklama podporuje a soutěžitelem nebo mezi jejich podniky, zbožím nebo službami, ochrannými známkami, firmami nebo jinými zvláštními označeními, která se pro jednoho nebo druhého z nich stala příznačnými.

Srovnávací reklama nesmí zlehčovat soutěžitele ani jeho ochranné známky, firmu či jiné zvláštní označení.

Srovnávací reklama nesmí vést k nepoctivému těžení z dobré pověsti spjaté s ochrannou známkou soutěžitele, jeho firmou, či jeho zvláštními označeními.

Srovnávací reklama nesmí nabízet zboží nebo služby jako napodobení nebo reprodukci zboží nebo služeb označovaných ochrannou známkou, obchodním jménem nebo firmou.

Vzhledem k tomu, že v České republice nejsou dosud zkušenosti se srovnávací reklamou, bude záviset na soudní praxi, aby stanovila podrobnější kritéria kdy je ještě srovnávací reklama přípustná a kdy již není.

JUDr. PhDr. Oldřich Choděra

Advokátní kancelář

Národní tř. 25 110 00 Praha 1

tel.: 2422 7845, 2421 1604, 2423 6169, 2421 5350

fax: 2423 7421

Kulatá a polokulatá výročí v krajanském kalendáři - srpen 2001

1. srpna 1871

- před 130 lety - byl v Omaze založen první český časopis v Nebrasce POKROK ZÁPADU. Měl podtitul „Věnovaný zájmům našeho lidu v Americe - nejrozšířenější a nejlepší český týdeník na Západě“.

4. - 5. srpna 1906 - před 95 lety - se v Praze konal sjezd zahraničních krajaných spolků se záměrem vytvořit v Praze středisko zahraničních spolků. Vytvořený sekretariát zahraničních spolků sídlil v Dělnické akademii.
7. srpna 1921 - před 80 lety - se narodil čs. skladatel a dirigent Karel HUSA. Od roku 1946 působí v exilu nejprve ve Francii a od r. 1948 v USA. Od roku 1959 je občanem USA. Mnohé tituly jeho skladeb silně naznačují jeho vztah k rodné zemi. Nejznámější jsou jeho díla Slovenské evokace (1951), Osm českých duet pro klavír na čtyři ruce, Dvanáct moravských písní pro hlas a piano (1956), Hudba pro Prahu (1968), Tři moravské písně pro smíšený sbor a capella (1981), Smetanovské fanfáry (1981), Koncert pro čelo, balet Trojanské ženy a další.
- Ne všechna hudební díla pronikla do vlasti. Mnohé písně (kantáty, hudební dramata) ještě čekají na své uvedení. Již je tu ale známá jeho komorní hudba.
28. října 1995 byl Karel Husa vyznamenán v Praze medailí I. stupně za celoživotní dílo. Uvádí se, že Husa byl žákem Jaroslava Řídkého (profesora AMU v Praze) a Arthura Honeggera (profesora švýcarského původu působícího ve Francii). Zajímavé je, že jeho práce se hraje více v Brně než v Praze.
- V říjnu 2000 byl Karel Husa ve vlasti naposledy. Přiletěl aby převzal doktorát Hudební fakulty Akademie múzických umění. Při té příležitosti v pondělí 16. října se v pražském kostele Šimona a Judy uskutečnil koncert z Husovy komorní tvorby a ve středu 18. října měla na koncertě Pražských symfoniků v Obecním domě opožděnou českou premiéru Husova První symfonie.
8. srpna 1841 - před 160 lety - se narodil Antonín DVOŘÁK. Zemřel 1. 5. 1904. V letech 1892 - 1895 žil ve Spojených státech amerických a složil zde v roce 1893 symfonii Z Nového světa. V New Yorku Antonín Dvořák působil jako ředitel hudební konzervatoře. V roce 1998 byla Antonínu Dvořákovi v New Yorku odhalena socha.

19. srpna 1861 - před 140 lety - byl založen v Berlíně ČESKOSLOVENSKÝ SPOLEK. Vznikl v Rixdorfu, na půdě české historické exulantské osady u Berlína, která se dnes jmenuje Neukölln a je součástí Berlína. Soustředili se v něm vedle Čechů z Rixdorfu příslušníci ekonomického vystěhovalectví a část politických emigrantů po porážce povstání v r. 1848 vedených J. V. Fričem. V roce 1893 měl spolek 95 členů.
21. srpna 1881 - před 120 lety - se v Berlíně konal pátý evropský sjezd zahraničních Čechů a Slováků.
23. srpna 1851 - před 150 lety - se narodil Alois JIRÁSEK, spisovatel, spoluzakladatel Československého ústavu zahraničního dne 28. prosince 1928. Zemřel 12. března 1930.
26. srpna 1906 - před 95 lety - byl založen v Hamburku v Německu spolek LIDUMIL. Hamburk byl jedním z mnoha center soustředění našich krajanů. Jednou z příčin jejich usídlení v nich byl i přístav jako centrum obchodu, řemesel a transportu. Spolek Lidumil byl jedním ze 128 krajských spolků na půdě Německa a vedle něj v Hamburku působil ještě spolek „SVORNOST“. Přesný počet krajanů v Hamburku není uváděn a můžeme jej jen odhadovat. Např. Československá doplňovací škola v Hamburku měla v roce 1935 35 žáků.
27. srpna 1991 - před 10 lety - vyšla v Chorvatsku kniha prof. Josefa MATUŠKY „200 let pospolu“ věnovaná přistěhování a životu Čechů na Bjelovarsku. O tři roky později pak vyšlo komplexní dílo s názvem „ČEŠI V CHORVATSKU“.
29. srpna 1856 - před 145 lety - byla založena česká osada NOVÁ PRAHA (New Prague) ve státě Minnesota, USA. Na území státu je nejstarší. Nová Praha leží na rozhraní dvou okresů (Scott County a Le Sueur County). Prvým obyvatelům místa nazvaného později Nová Praha nebyl ovšem Čech, ale Němec Anton Philipp. To tu ještě byla džungle. První Češi sem přišli z okolí Týna nad Vltavou, Vodňan, Lišova, Lomnice a Veselí v letech 1854 a 1855. Kolem roku 1856 tu žilo již 348 českých rodin čítajících 1950 osob.

V roce 1856 se čeští a němečtí katolíci dohodli společně postavit kostel. Byl zasvěcen sv. Václavovi. Původně byl dřevěný, dnes na jeho místě stojí velký zděný kostel o dvou věžích.

Heslo krajanského slovníku

Brněnský odborný pedagogický časopis „KOMENSKÝ“

Sledovat a studovat život a dílo našeho největšího exulanta Jana Amose Komenského je téměř nepředstavitelné bez sledování a studování časopisu, který nese jeho jméno.

Odborný pedagogický časopis „KOMENSKÝ“ byl založen v roce 1873 v Olomouci a je dnes našim i světově nejstarším pedagogickým časopisem dosud vycházejícím. V roce 2001 byl ukončen jeho 125 ročník, z toho v Brně vychází již 80 let.

V tiráži časopisu se dočteme, že časopis založil Jan Havelka, že časopis vydává Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, že vedoucím redaktorem je prof. PhDr. Josef Maňák, CSc., a že redaktorem je doc. PhDr. Ladislav Blatný. Mimochodem již 37 let. Časopis vycházel dříve 10 x do roka, nyní vychází 5 x vždy jako dvojčíslí.

Redakce časopisu Komenský udržuje pracovní styky s kulturními organizacemi v České republice, ale také s Muzeem J. A. Komenského v Naardevu v Nizozemí a v Nebrasce v USA. Časopis je stále časopisem československým. V redakční radě je 19 členů a z toho 6 je ze Slovenské republiky. Mnohé statě jsou dle autora v časopise publikovány slovensky.

Časopis má převážně domácí dopisovatele, ale má i své spolupracovníky, resp. dopisovatele ze zahraničí.

Pokud je nám známo, předplatiteli časopisu je řada českých škol ve světě, je významným pomocníkem krajanských učitelů.

Není ovšem tajemstvím, že časopis prochází dnes složitými ekonomickými problémy. Jak redakce, tak odběratelé časopisu doma v České republice se potýkají s nedostatkem finančních prostředků, což vytváří určitou nejistotu jak v nákladu výtisků, tak vůbec v otázce dalšího trvání časopisu.

Zaslouží si tak dobrý časopis tento osud?

Tuto otázku klademe jak domácím odběratelům našeho Informačního bulletinu tak krajanům a krajauským spolkům, kterým se dostává do ruky. Zvažte, jak byste mohli podpořit vydávání časopisu „KOMENSKÝ“.

LB/JK

Ukázka z č. 3/4 roč. 125 - listopad - prosinec 2000:

Jan Amos Komenský a časopis Komenský

J. A. Komenský se stal světovou osobností. Přinesl světu mnoho poučeni o tom, jak vzdělávat a vyučovat příští generace. Jeho význam nepominul ani dnes. J. A. Komenský je aktuální i v Americe a je zde velice obdivován a ctěn nejen bývalými Čechy a Slováky, ale i Američany. Je zde mnoho soch, bust, pamětních tabulí. Jeho jménem je zde pojmenována řada škol. Socha stojí v Bethlehem Pennsylvanii před Moravian College. I když ta škola má jméno Moravian, jsou v ní místnosti, které nesou jméno Komenského.

Vysoce si váží J. A. Komenského v Holandsku, zde strávil svá poslední léta života a kde vytvořil a vydal mnoho svých děl. V Naardenu je také jeho muzeum a mauzoleum, v němž je hrobka Komenského. Kdyby však Komenský přijal v 17. století pozvání, kterého se mu dostalo i z Ameriky, byla by jeho popularita v Americe mnohem větší. Američané mají upřímný zájem o vzdělání, a proto by Komenský byl na předním místě.

Byl bych moc zvědav, co by Komenský řekl k našemu stavu vzdělání a vyučování, jak by se mu líbila naše škola, učitelé, děti, učebnice i ti, kteří ty školy spravují a kteří spravují celý stát. Byl by to jistě zajímavý úsudek, z něhož bychom si zase mohli vzít velké poučení. Nevím, co bychom mu mohli sami ukázat jako své dílo.

J. A. Komenský toho mnoho napsal, ale mnoho z toho bylo válečnými okolnostmi zničeno nebo se ztratilo a nebylo dosud nalezeno. Jeho život byl doprovázen velkými tragickými událostmi v rodině i v jeho vlasti, kterou tak vroucně miloval. Denně sedával na břehu moře a hleděl v tu stranu, kde trpěli lidé v jeho vlasti. Stále doufal, že se vrátí domů. To se mu však nespínilo. Zemřel v cizině, ale jeho duch zůstal doma.

Přeji Vám, abyste se semkli kolem „Komenského“ a usilovali o dosažení učitelských požadavků. Největší hodnotou malého národa, který nemá moře ani nerostné bohatství, je široké i odborné vzdělání, jehož interprety jsou učitelé. Dobrý rozum, dovedené ruce a tvůrčí vkus se nejvíce osvědčí i v Evropské unii. Učitelé jsou pilířem národní vzdělanosti a škola základem života.

Joe Maly, Lincoln, Nebraska, USA

V roce 2001 blahopřejeme k narozeninám členům a kandidátům volených orgánů ČSÚZ a dalším členům a přátelům ČSÚZ:

1. srpna	- panu Emilu KLIMENTOVI z Prahy (60)
2. srpna	- paní Olze MATALOVÉ z Vídně (Rakousko)
3. srpna	- panu Vladimíru PRUDÍKOVÍ z Moravských Budějovic
8. srpna	- RNDr. Karlu VULTERINOVI z Kolína
12. srpna	- ing. Josefu HAVLOVI z Prahy
- paní Haně VONDRÁČKOVÉ z Prahy
13. srpna	- panu Edouardovi KOSO z Francie (75)
- ing. Aleně KULHEIMOVÉ z Uherského Hradiště (60)
15. srpna	- panu Richardu PAVLÁSKOVI z Austinu (Texas, USA)
16. srpna	- MUDr. Milanu TRŽILOVI ze Znojma (50)
18. srpna	- dr. Raymondu J. SNOKHOUSOVI z Houstonu
(Texas, USA)
19. srpna	- paní Věře GALATÍKOVÉ z Prahy
- paní Zdeně HALUSKOVÉ z Prahy
24. srpna	- Mgr. Ivaně MALINOVÉ z Prahy
26. srpna	- panu Ivanu MARTÍNKOVI z Prahy (55)
28. srpna	- ing. Janu BARTOŠICOVI z Prahy
29. srpna	- prof. PhDr. Antonínu MĚŠŤANOVI, CSc., z Prahy
30. srpna	- panu Janu EISNEROVI z Prahy
31. srpna	- prof. PhDr. Antonínu ROBKOVI ze Zeměch (70)

Všem jmenovaným přejeme hodně štěstí, zdraví, pohody a úspěchů v práci i v osobním životě. Všem děkujeme za přízeň a podporu činnosti Československého ústavu zahraničního.

Oprava k bulletinu č. 6/2001 str. 25:

Omlouváme se čtenářům našeho bulletinu za chybičku, která vznikla přepisem. Na straně 25 v prvním odstavci shora je ve větě „V r. 1937 byl Režný přinucen vzdát se funkce tajemníka ...“ uveden špatně ročník. Správně je 1934.

Obsah:

O ČSÚZ jednou větou	1
Udalo se v České republice	3
Co, kdy, kde	6
Zasedal správní výbor ČSÚZ	7
Rada černobylských krajanů informuje	8
Převzali jsme z domácího tisku	9
Převzali jsme z krajského tisku	13
Úryvek z knihy <i>Jan Filípek: Odlesky dějin československého exilu</i> <i>(III. část)</i>	16
Právnícké okénko <i>Právní úprava reklamy v České republice</i>	18
Kulatá a polokulatá výročí v krajském kalendáři - srpen 2001	19
Heslo krajského slovníku <i>Brněnský odborný pedagogický časopis „KOMENSKÝ“</i>	22
Blahopřejeme k narozeninám	24